

3.

Fästmansgåfvor i Roslagen.

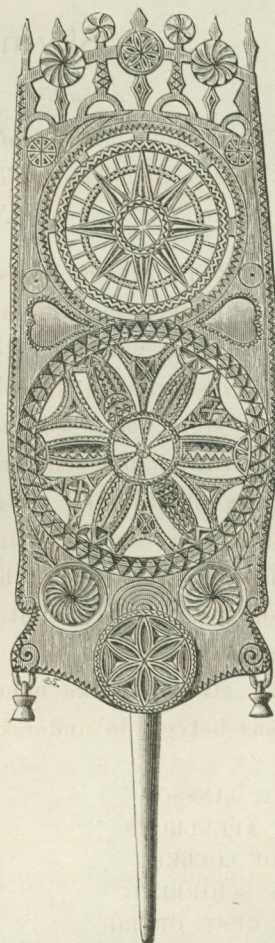
Skärgårdsfolkets merendels ganska duktigt utförda träsniderier, såsom väflunor, rockblad (se bild 13 och 14), lokor, skedar m. m., tillverkades i allmänhet ute på sjön eller i fiskebodarna sommartiden, under det att man »väntade på fisken». Det var företrädesvis de unge fiskarne, som sysslade med dessa arbeten och särskildt med tillverkning af redskap för kvinnornas husslöjd. Emedan dessa redskap nästan alltid voro ämnade till fästmansgåfvor och ej sällan tjänstgjorde såsom »känning» eller »förkänning» till pätänkt frieri, ser man dem också »utkrusade» med stor omsorg och oftast prydda med hjärtan. Ju vackrare utkrusadt, ju kärare fästman hette det, och därför sparade man håller ingen möda för att genom sitt arbete försäkra sig om sin blifvande eller redan varande kärestas ynnest.

Upptogs gåfvan onådigt eller tillbakavisades hon, var detta alltid liktydigt med en korg (åtminstone tills vidare: gossen var för ung, hade ej stadgat sig än, var för litet känd till lynne o. s. v.), eller var det ett tecken till att gifvaren redan blifvit förekommen. Det gick emellertid omöjligen an att åt en annan flicka söka erbjuda, hvad en gång förkastats. Blevde sådant kändt, kunde till och med hända, att redan skedd trolofning gjordes om intet. En förskjuten sak — hon måtte nu vara så prydlig som hälst — kunde skänkas endast åt mor eller syster. Ty ej ens efter bröllopet, åtminstone de första åren, var det rådligt att erbjuda en sådan åt sin hustru; det skulle alltid väcka misstankar, att hjärtat och tycket delades på annat håll. För den älskogsranke slöjdaren återstod altså ingen ting annat

än att göra ett nytt arbete, så vida han ej höll i sig och upprepade försöket med samma flicka, ty då gick det an att komma igen med den gången förut tillbakavisade saken. Dock antydde äfven härvid ett nytt och bättre utfördt arbete ett djupare tycke.

13. Väfluna
från Frötuna socken i Uppland.
 $\frac{1}{4}$ af nat. storl.
Origin. i Nordiska museet.

14. Rockblad
från Rådmanö socken i Uppland.
 $\frac{1}{4}$ af nat. storl.
Origin. i Nordiska museet.

Numera äro dylika hemgjorda gåfvor bortlagda. Man köper dem, men erbjuder dem knapt, förr än alt är »klappadt och klart».

ALEXIS ENGD AHL.

